

8.48x13.28	1	עמוד 11	הארץ - כותרת	28/10/2024	91968812-4
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונות - 80790					

מכתבים למערכת הארץ

על היהודים השמיים

עקב שביט תיאר במאמרו ב"תרבות וספרות" את הקווים ההיסטוריים של הגדרת היהודים כ"גזע אסיאתי" ("הארץ", 23.10). לכך יש להוסיף, כי עוד לפני האנטישמיות של וילהלם מאר, החל הש"וודי אנדרס רציוס (1860-1796) למדוד גולגולות על בסיס אתני, וכי הרופא היהודי-איטלקי צ'זארה לומברו (1909-1836), שעסק פסיכיאטריה וקרימינולוגיה, הגה תיאוריה מורכבת, השואבת אלמנטים מהפזיולוגיה, האאוגניקה, הפסיכיאטריה והדרוויניזם החברתי.

שביט טעה בהגדירו את יהודה לייב לאון פינסקר כפסיכיאטר (הוא עבד כרופא פנימאי באודסה, וייסד אגודה לבלניאולוגיה), אך נכון הדבר שרבים ממיסדי התנועה הציונית הצטרפו לשיח של תורת הגזעים, ואפילו תמכו בהשבחת הגזע. ב-24 במאי 1929, התפרסם ב"הארץ" קטע מתורגם ממוגזין אמריקאי מדעי תחת הכותרת "היש טיפוס יהודי בעולם", ובו מצוטט הרופא מוריס פישברג, שהסיק שאין במציאות "טיפוס יהודי" אחד. הגנטיקאי פרופ' רפאל פלק (1929-2019) טען בספרו "איש אינו יודע להגדיר מיהו יהודי", כי "התנועה הציונית אימצה את התפישה שיש ביולוגיה של יהודים".

ד"ר ארתור רופין, ראש המשרד הארץ-ישראלי של הארגון הציוני העולמי, הציג את הרעיון האאוגני כאחת ממטרותיה של הציונות. הוא היה משוכנע שהיהודים הם בעלי ייחוד ביולוגי, ולכן יישובם בארץ היה כה חיוני, כדי לשמור עליו. ב-1923 הוא כתב, "לולא היו היהודים שייכים גזעית לעמי המזרח הקרוב, לא ניתן היה להצדיק את הציונות". רופאים ציונים נבדלו לעתים זה מזה באבחון של חולייהם היהודיים באירופה והדרכים להבראה, אך הקשר בין הפרויקט הציוני לשיפור גופני היה משותף לכולם. הם דיברו על רגנרציה, תחייה, הב-ראה, שינוי ונורמליזציה. רופא העיניים הליטאי מקס מנדלשטאם, ממקימי "חיבת ציון" ונאמנו של הרצל, הנאורולוג קרל ירמייאס מפרזן והרופא-סופר-עיתונאי מקס נורדאו — כולם כרכו "השבחה גופנית" של היהודים עם הציונות.